

ATASSUT

UPA 2016/10

Steen Lyngé

31. 05. 2016

Aningaasaqarnikkut ingerlatsineq pillugu nalunaarut 2016 - Napatitsinissamut siuariartortitsinissamullu pilersaarut.

(Aningaasaqarnermut Aatsitassanullu Naalackersuisoq)

Siullermik Naalackersuisut Aningaasaqarnikkut ingerlatsineq pillugu nalunaarut 2016 saqqummiussinerannut Atassut-mit qutsavigissavagut.

Nalunaarusiaq suliaavoq annertoq. Nalunaarusiaq nunatta aningaasaqarnikkut ingerlanerani aammalu siunissamut sammisumik nunatta aningaasaqarnikkut pitsaasumik inissisimalernissaanik aqutissanik anguniakkanik imaqarpoq.

Nunatta aningaasaqarnikkut ullumikkut inissisimanera ukioq 2015-imut tunngatillugu pitsaasumik inissisimavoq, taamatuttaaq 2016-imi aningaasaqarnikkut pitsaasumik angusaqarnissaq naatsorsuutigineqarpoq. Taamatut aningaasaqarnikkut pitsaasumik inissisimanerup ilaatigut tunngavigaa aalisakkat akii ukiuni makkunani pitsaasumik inissisimanerat aammalu annertuunik sanaarterup ukiuni makkuna ingerlanneqarnerat.

Tamanik ilisimaneqarpoq nunatta aningaasaqarnera tunngaveqartarmat aalisakkanut silarsuarmioqatitsinnit pisiarineqartarnerat. Aalisakkanut akigitat appasikkaangata nunatta aningaasaqarnera sanngiitsumik inissisimalersarpoq, illuartungaanili aalisakkat qaffasissumik akeqartinneqaraangata, nunatta aningaasaqarnera pitsaasumik inissittarpoq.

Nunatta aningaasaqarnerata aalisakkat akiinut kisimi malinnaassanngippat, pisariaqarpoq aningaasarsiornikkut tunngaviit amerlanerusut pilersinnissaat.

Aningaasarsiornikkut tunngavissat allat tassaapput:

- 1) inuiattut ilinniartitaanikkut qaffassaaneq
- 2) inuiaqatigiinni ingerlatsinermi aningaasartuutikillisaaneq aningaasanillu pisisarnermi atorluaaneq
- 3) aatsitassarsiornermik ingerlatsineq
- 4) takornariaqarnermik annertuusaaneq
- 5) pisortat ingerlatsinerannit annikillisaaneq - liberalisering
- 6) imminut pilersorsinnaanermut taamatullu akisussaaffimmik tigusinissamut pitsaasunik sinaakkuteqarnissaq

1

Inuiaqatigiit atugarissaarnerulernissaat aammalu inuunerissaarnernissaat ilinniartitaanikkut qaffassaaneq aqputissat pingaarnersaraat. Taamaamat pisariaqarpoq meeqqat inuuneraniit inersimasunngornissaannut pitsaasunik sinaakkuteqarnissaq.

Meeqqat atualinnginnerini ulluunerani paaqqutarineqarsinnaanerat qulakkeerneqarnissaq.

Meeqqat atuarfii pitsaasunik ilinniartitaanikkut inissisimasut minnerunngutsimillu ilinniaqqinnissamut pisariaqartitanik piginnaasaqalersimalluni meeqqat atuarfiinik naammassinnissinnaaneq.

Ilinniarfiit pitsaasut qulakkeernissaat.

Ilinniartitaanikkut pitsaasumik tunngavissiisoqassappat susassaqarfinni tamani sulisut ilinniarluarsimasut pigineqartariaqarput, taakkuummatami qulakkeerinnittussat meeqqatta pitsaasumik toqqissisimasumillu atugassaqartinneqarnissaat inersimasunngornissaminut ilinniarnerminni.

2

Inuiaqatigiinni ingerlatsiviit suugaluartut sutigut tamatigut aningaasartuutikillisaarneq aammalu pisariillisaaneq aqputigalugu ingerlannissaat pingaruteqarpoq eqqummaariffiiguassallugu. Taamaaliornikkut qulakkeerneqassammat aningaasartuutit annikinnerpaaffianniittuarnissaat.

Pisortat aammattaaq qulakkiigassaraat atortussanik kiffartuussinernillu pisisarnerminni nunatsinni suliffeqarfiit aqputigalugit nunatsinni aningaasat kaaviiartinnissaat aammalu suliffissat nunatsinniinnarnissaannik.

3

Nunatta aatsitassarsiorneq aqputigalugu aningaasat nutaat isertitatut pilersittariaqarpai, nunatta aningaasaqarnera aalisakkat akiinut malussajanera qimassaguniuk. Taamaaliornikkut aningaasat nunatsinnut isertartut allat pilersinneqassapput minnerunngitsumillu suliffissat nutaat pilersinneqassapput nunatta akileraartarnikkut iluaqutigilertussaammagit.

Aatsitassarsiorfiit sorliit aallartissanersut nunatta kisisimiilluni aaliangersinnaanngilaa. Tamanna tunngaveqarpoq aatsitassat sorliit pisiarissallugit soqutiginarnerunersut nunarsuarmioqatitsinnit kisimi aaliangerneqartarmat. Tamannalu pisariaqarpoq inatsisiliortutut minnerunngitsumik inuiattut eqqumaffigissallugu.

4

Takornariaqarneq inuussutissarsiuutaavoq pinngortitamik annertuumik mingutsitsinngikkaluarluni annertuumik ingerlanneqarsinnaasoq aammalu pilertortumik ineriartortinneqarsinnaasoq. Takornariaqarnerli nunatsinni pilersinniaraanni saneqqunneqarsinnaanngilaq mittarfeqarnikkut aningaasaliinissaq.

Ulluni makkunani assersuutigalugu taaneqarsinnaavoq Danmark-imi takornariaqarnerup sukkasuumik ineriartornera. Upernaaq manna Danmark-imi takornariaqarneq immikkut taaneqarsinnaasumik annertusiartorpoq, tamannalu ineriartorneq nassuiarneqarpoq Danmark-imut akikinnerusumik tikissinnaalersimaneq.

Nunatta immikkuullarissusaa aammalu kusanarnersua nunanit allanit tikikkusunneqartaraluarpoq. Tamannali kissaat ajoraluartumik ingalassimaartinneqartarpoq nunatsinnut tikinniartilluni angalanermut aningaasartuutit qaffasinnerujussui. Ullumikkut assersuutigalugu Tyskland-imiit Ilulissat-nukarniaraanni imaluunniit Nuuk-mukarniaraanni minnerpaamik Danmark aammalu Kangerlussuaq aqqusaaqqaarneqartariaqarput. Tamatigut mittarfik ataaseq miffigigaanni ilaasumut aningaasartuutaasarpoq, tamannalu tunngavigalugu nunatsinnut takornarianeq akisuallaalersarluni.

Tamanna allanngortittariaqarpoq.

5

Pisortat inuussutissarsiuutinut naamminersutunit suliarineqarsinnaasunit ullumikkut peqataatinneqarnerat annertuallaarpoq. Assersuutigalugu taaneqarsinnaavoq attaveqarnikkut susaasaqarfiiit unammilleqatigiinnermik ingerlanneqarsinnaasut ammaanneqarnissaat Atassut-mit isumaqarpugut. Taamaammat unammilleqatigiinneq tassalu liberalisering-imik taaneqartartoq susasaqarfinni imminut inuiaqatigiittut akilersinnaasuni ammaanneqarnissaa sutigut tamatigut misissoqqissaartariaqarparput aqutissiuunneqarsinnaanersoq.

6

Akisussaaffimmik tigusineq imminut akilersinnaassaaq, tamanna inuiaqatigiinnut akilersinnaaneruvoq. Assersuutigalugu innuttaasut imminnut pilersorsinnaasut namminneq inigisaqarnissaat ajornangitsuusariaqarpoq. Tamanna akileraartarnikkut oqilisaanneqarnermik aammalu aningaasanik attartorsinnaanermik periarfissaqartitsinikkut qulakkeerneqassaaq.

Sulinermi akileraartarneq pingaaruteqarpoq innuttaasut isertitakitsumik inissisimasut imminut akilersinnaasumik sulisinnaanerannit qulakkeerinninnermik. Tamanna Atassut-mit isumaqarpugut inummut ilanngaatiq qaffanneratigut anguneqarsinnaasoq. Taamaattorli Atassut-mit ammaffigaarput aaqqiissutit Naalakkersuisut ilaatigut siunnersuutaat misissueqataaffigissallugit, aqutit sorliit inuiaqatigiinnut pitsaanerunersut.

Taamatut oqaaseqarluta Atassut-mit partiit allat tamaasa aammalu Naalakkersuisut qaaquagut suleqatigiinnissamut. Atassut-mit suleqataarusuppugut inuiaqatigiinnut pitsaanerpaat aqutit atorlugit aqqeeqataanissatsinnut.

Qujanaq!